

Infrastrukturdepartementet

i.remissvar@regeringskansliet.se

filip.vestling@regeringskansliet.se.

Stockholm 2019-11-20

Remiss av betänkandet

Mindre aktörer i energilandskapet - förslag med effekt

(SOU 2018:76), dnr I2019/00922/E

Riksförbundet Bostadsrätterna Sverige ekonomisk förening, nedan Bostadsrätterna, är en intresse- och serviceorganisation för bostadsrättsföreningar med cirka 8 500 bostadsrättsföreningar som medlemmar i hela Sverige med sammanlagt cirka 350 000 hushåll. Bostadsrätterna har beretts tillfälle att inkomma med yttrande över rubricerad utredning och får framföra följande.

Som en följd av den sk Energiöverenskommelsen utsåg regeringen i juni 2017 Miljöpartiets energipolitiska talesperson, riksdagsledamoten Lisa Nordin som utredare för att identifiera hinder som kunder i form av hushåll, mindre företag och andra mindre aktörer möter vid energieffektivisering och introduktion av småskalig förnybar elproduktion och lämna förslag på hur dessa ska undanröjas. Som experter i utredningen förordnades tolv sakkunniga inom området – men tyvärr ingen från de organisationer som t ex företräder kunder eller avnämare; bostadsrättshavare, mindre fastighetsägare, småföretag eller andra ”mindre aktörer”.

Sannolikt är det också därför som utredningen istället för att utgå från dessa mindre aktörers situation som kunder och producenter av elenergi istället fokuserar på de hinder utredaren ser som främsta utmaningarna för att kunna förverkliga målet; 100 procent förnybar elproduktion.

Därför blandas också förslagen, från frågor om övergripande styrmedelsförslag till frågor om detaljer om innehållet i lantmåteriförrättningar för samfälligheter. Det gör att det sammantaget är nära omöjligt svara på vilka resultat som förväntas uppnås och i vilken utsträckning förslagen är beroende av varandra. Men här finns också frågeställningar som mer direkt påverkar landets bostadsrättsföreningars verksamhet.

Vi önskar därför peka på följande:

- Energifrågorna präglas liksom bostadssektorn av en mängd **detaljregleringar** och styrningar. Utredningen verkar här för att skapa ytterligare regler, regler som i det korta perspektivet kanske är motiverade, men som högst sannolikt på sikt förhindrar att vi får en väl fungerande marknad där det är de många enskilda besluten som skapar resultat.

- På basis av utredningen kan Bostadsrätterna inte ta ställning till vare sig behov eller konsekvenser av förslagen om **kvotpliktsystem** eller auktionsbaserat system för effektreglering av näten.
- Utredningen föreslår att ett **särskilt energiROTavdrag** införs. Ett sådant avdrag torde uppfattas som positivt för många - utom för landets bostadsrättsföreningar, det vill säga majoriteten av landets flerfamiljshus. Dagens ROT-avdrag är inte avpassade för att omfatta ägare av flerfamiljshus och utredningen pekar inte på någon ändring i det avseendet. Ur energi- och rättvisesynpunkt är förslaget således högst diskutabelt.
- Dagens **energideklarationer** är möjligtvis intressanta ur ett statistiskt perspektiv. Men de har knappast medfört någon energibesparing eller effektivisering i befintliga hus. De enskilda bostadsrättsföreningarna upplever dem som dyra och onödiga pålagor. Utredningens förslag på mer omfattande energideklarationer bör istället riktas mot rådgivningsinsatser för de - relativt lättidentifierade – fastigheter som slösar mest.
- Förslaget att ”ge Energimyndigheten i uppdrag att ta fram en plan för hur **beteendeinsikter** i ökad omfattning ska tas till vara” torde kunna ges till de flesta offentliga myndigheter.
- Vad gäller **solceller** är den viktigaste frågan för bostadsrättsföreningar att på ett så enkelt sätt som möjligt skapa system för att de boende, som har egna abonnemangen för hushållens elförbrukning, också ges möjlighet att tillgodogöra sig vinsterna av att bostadsrättsföreningen förser husens tak med solceller. Här saknar utredningen både problembeskrivningen och förslag på hur denna viktiga fråga bör lösas.
- **Investeringsstöden** för solceller, som på sikt bör fasas ut, bör så länge de finns utformas som direkta bidrag, lika för alla berörda oavsett vilken form av upplåtelse som är aktuell. Så är inte fallet idag. Dagens ”ladda-hemma-stöd” kom så vitt vi förstår närmast av misstag att utformas så att stöd enbart ges per fastighet och inte till antal aktuella laddplatser. Det är således inte tillgängligt för bostadsrättsföreningar. För stöden genom Klimatklivet gäller att de utgår enligt principen ”först till kvarn” under givna perioder. Det gör att alla bostadsrättsföreningarna tvingas göra investeringskalkyler under alltför stor osäkerhet om bidrag verkligen kommer att utgå.
- Att harmonisera definitionerna av vad en mikroproducent av el är enligt **ellagen och inkomstskattelagen** – en maximal säkring om 100 ampere – är ett klokt och efterlängtat förslag från utredningen.
- Vad gäller bidrag till **lagring av elektricitet** ställer vi oss tveksamma till behovet av detta stöd. Förvisso är det av intresse att balansera kapacitetsbehoven i näten över tiden. Men vi vill peka på att de absolut viktigaste och största energilagring vi har i landet består av de uppvärmda husens stommar och eventuella ackumulatortankar. Vi instämmer i utredningens bedömning att fler tester behövs av teknik- och marknadslösningar behövs.
- När det gäller **laddning av bilar i hemmen** vill vi peka på vikten av att dessa bör tillkomma på samma sätt som övriga tekniska förändringar i bostadsbeståndet – det vill säga baserat på efterfrågan från de boende. Samhället måste svara för att det finns en infrastruktur, en rätt och möjlighet att få tillräckligt med el fram till tomtgräns, därefter är det ägaren som fattar beslut om hur huset ska nyttjas. Utredningens något vaga formuleringar kring nya krav på antalet laddplatser tangerar i vissa fall det förbud mot retroaktiv lagstiftning som gäller. Vi reser vidare frågetecken kring om det är möjligt att genomföra utredningens krav på antal laddplatser per fastighet då parkeringsplatser ej är

reglerade i befintliga detaljplaner. Om efterfrågan på de laddplatser vi alla hoppas på kommer att överstiga de krav som de nya EU-reglerna kräver torde det vara självklart för alla att fastighetsägare kommer att svara upp mot denna efterfrågan. Därför behövs ingen ytterligare detaljreglering.

- Om det skulle uppstå problem med ändamålsbeskrivningen kring **samfälligheters** parkeringsplatser- och garage ser vi liksom utredningen det som klart att också laddplatser ska kunna ingå i samfällighetens anläggningsbeslut.
- Utredningens många förslag saknar tyvärr **konsekvensanalys** både vad gäller samhällsekonomiskt perspektiv liksom hur förslagen kommer att påverka bostadsrätternas verksamhet.

Med vänlig hälsning

Ulrika Blomkvist
VD

/Mats Lindbäck
Utredningschef